

Med velikimi pričakovanji in rumenim tiskom

Lahko bi rekel, da so me apokrifni evangeliji zastrupili že kot otroka. Možnost, da nekje obstajajo besedila, ki mečejo na krščanstvo in predvsem na njegovega ustanovitelja luč, povsem drugačno od tiste, kakršno sem takrat že poznal od Mateja, Marka, Luka in Janeza, me je nekaj časa povsem obsedala. V tistih časih v slovenščini o teh stvareh še ni bilo moč veliko prebrati, zato sem navdušeno brskal vsaj za kakšnim drobcem, ki bi razsvetlil to temo in to témo. Vmes se je scena, predvsem z lanskoletno izvrstno izdajo morda najbolj sočnega koščka novozavezne apokrifne potice, *Gnostičnih evangelijev*, kajpak tudi na Slovenskem bistveno spremenila. Kljub temu bi težko rekli, da je v naših zemljepisnih širinah udomačeno vsaj osnovno védenje o spisih iz okolja Nove zaveze onkraj kanona. Kar ga je, se v glavnem opira na podobne vire kot moje prvo navdušenje zanje. Na nekaj razmeroma popreproščenih prikazov v hollywoodskih filmih, v zadnjem desetletju tudi na literarno ustvarjalnost Dana Browna, po mnenju katerega naj bi bil glavni čarovnik krščanskega kanona kar cesar Konstantin (saj veste, če zmanjka drugih krivcev, pokliči 114 za Konstantina; to velja tudi za pravoverne, ne le za Browna), in na medijsko izjemno učinkovito promocijo Judovega evangelija v režiji National Geographic.

V ozadju tovrstnega širokega zanimanja je navadno spraševanje, ali ne bi bilo vse drugače, če bi imeli kak drug kanon in ne takega, kot so nam ga zapustili Stari. Večina ljudi pri tem najprej pomisli na rimsko volkuljo in se popraska po čelu, šment, mogoče pa v tem primeru na Trgu sv. Petra ne bi porabili 44.000 kubičnih metrov travertinskega marmorja, o čemer med drugim pišemo v pričujoči številki.

Pri tem ostane nekako spregledano, da so vsi stebri novozaveznega kanona stali že v času, ko pripadnost krščanskemu občestvu še ni prinašala prvih mest v družbi, raje nasprotno, in da ob vsem upravičenem poudarjanju razlik med posameznimi občestvi, ki so tako rade v ospredju diskurza o izoblikovanju kanona, že zgodaj obstaja presenetljiva stopnja enotnosti. Zelo enotna si je bila zgodnja Cerkev ne nazadnje v dveh nesamoumevnih odločitvah. Da obdrži štiri evangelijska poročila in ne obdrži le enega samega, kot je predlagal nasprotnik Stare zaveze in njenega Boga Markion, hkrati pa jih ne poskusi umetno predelati v enotno poročilo, kot so najbolj zavzeto počeli v Siriji.

Med apokrifnimi spisi se je tako v *main streamu* najbolje godilo tistim, ki so imeli največ prvin, danes bi rekli, rumenega tiska in so težili razumljivo radovednost

nekoliko poznejših rodov kristjanov po podrobnostih iz zasebnega življenja Jezusa in njegove družine ali pa so z dodatnimi podrobnostmi okraševali prizore s konca njegovega zemeljskega življenja. Vpliva tega toka celo na nekatere najbolj udomačene upodobitve svetopisemskih dogodkov tako rekoč ni moč preceniti. Prav na omenjeni točki se bo moral osrednji vsebinski blok tokratne številke kdaj še nadaljevati.